

**Заң консультанты-палата қатысушысының кәсіби
этика КОДЕКСІ**

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Осы Кодекс Палатаның ішкі нормативтік құжаты болып табылады, Қазақстан Республикасының «Адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы» Заңының, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінің, Палата Жарғысының және Палатаның ішкі нормативтік құжаттарының негізінде әзірленген және заң консультанттарының заң көмегін көрсету бойынша қызметін реттеу, сондай-ақ Палата қатысушыларының Қазақстан Республикасының адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы заңнамасының талаптарын сақтауын бақылау мақсатында қабылданған. Кәсіби этика қағидалары осы Кодекстің ережелерімен шектелмейді. Осы Кодекстің ережелері Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына қайшы келетін іс-әрекеттер жасауға нұсқамалық немесе жол беретін деп түсіндірілмеуге тиіс.

2. Палатаның престижі мен беделіне, әріптестерінің және басқалардың ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге қамқорлық жасау әрбір заң консультантының моральдық парызы болып табылады.

3. Заң консультантының мінез-құлқы заң көмегін көрсету кезінде де, жеке өмірінде де, күнделікті өмірінде де, көпшілік алдында сөйлеу кезінде де заң талаптарына сай болуы керек. Ол адамгершілік қағидаттарына сәйкес келуі керек, заң консультанты атағына нұқсан келтірмеуі және Палатаға деген қоғамдық сенімге нұқсан келтірмеуі керек.

4. Білікті заң көмегін көрсету бойынша өзінің кәсіби міндетін тиісінше орындау мақсатында заң консультанты өзінің білімі мен кәсіби шеберлігін толық көлемде пайдалануға міндетті.

5. Заң консультанты сыпайы, әдепті, ескерту, адал, принципті болуы керек. Кәсіби міндеттерді орындау кезінде заң консультанты қарым-қатынаста іскерлік этиканы сақтауға, сондай-ақ өз қалауы бойынша рұқсат етілген киім стилін ұстануға тиіс: іскерлік, жартылай іскерлік, бизнес-casual, smart-casual.

6. Өзінің кәсіби қызметінде заң консультанты тәуелсіз және тек заңға бағынады.

7. Заң консультанты өзінің кәсіби міндеттерін орындаудың стратегиясы мен тактикасына қатысты шешімдерді заң талаптарын басшылыққа ала отырып, өзінің білімі мен практикалық дағдыларына сүйене отырып, үшінші тұлғалар немесе ұйымдар, соның ішінде Палата органдары тарапынан кәсіби борыш қағидаттарына түспей қысымға жол бермей, дербес қабылдайды.

8. Заң консультанты тараптардың материалдық мүдделілігіне байланысты емес мүліктік және өзге де даулар бойынша заң көмегін көрсету кезінде өзінің тәуелсіздігін сақтауға міндетті.

9. Заң консультанты өзіне алған міндеттемелерді уақтылы және сапалы орындау үшін қажетті барлық мәліметтерді ескере отырып, істің барлық қыр-сырын зерттей отырып, білікті және адал заң көмегін көрсетуге тиіс.

Бұл ретте, заң консультанты клиентке істің оң нәтижесіне (немесе мәселені шешуге) кепілдік беруге құқылы емес.

10. Заң консультанты білікті заң көмегін көрсету үшін қажетті заңнамалық новеллалар туралы ақпаратқа ие болу мақсатында кәсіби біліктіліктің жоғары деңгейін үнемі ұстап тұруға, өз білімін жетілдіруге міндетті.

11. Кәсіби қызметте жасанды интеллектті пайдалану кезінде заң консультанты міндеттенеді:

- 1) Жасанды интеллект технологияларын пайдалану кезінде кәсіби әдеп талаптарын сақтауға;
- 2) жасанды интеллектті пайдалана отырып алынатын ақпарат пен деректерді сыни бағалауды және верификациялауды жүзеге асыруға;
- 3) жеке бақылаусыз және кәсіби пайымдаусыз кәсіби шешімдерді автоматтандырылған қабылдауға жол бермеуге;

- 4) цифрлық және зияткерлік технологияларды пайдалану кезінде құпиялылық, тәуелсіздік және жауапкершілік қағидаттарының сақталуын қамтамасыз етуге.

12. Заң консультанты клиенттің, қоғамның және мемлекеттің заңды мүдделеріне қайшы түрде ақшалай қаражат, құндылықтар, өзге де мүлік немесе мүліктік сипаттағы қызметтер, мүліктік құқықтар, өзі немесе үшінші тұлғалар үшін пайда/артықшылықтар түріндегі қаржылық пайда алу мақсатында өз қызметтік жағдайын/лауазымдық өкілеттіктерін заңсыз пайдалануды, өкілеттіктерін теріс пайдалануды, пара беруді, пара алуды, паракорлыққа делдал болуды, коммерциялық сатып алуды қоса алғанда, сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасамауға міндеттенеді.

13. Заң консультанты клиентке көрсетілетін қызметтер үшін келісілген сыйақыны қоспағанда, клиент дауының нысанасына қатысты қандай да бір қаржылық мүдделілікке ие болмауы тиіс. Заң консультантына клиентке қатысты дау туындаған немесе клиенттің ісі жүргізіліп жатқан мүлікті тікелей немесе жанама түрде сатып алуға жол берілмейді.

ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ

14. Заң консультанты мен клиент арасындағы қарым-қатынастың құпиялылығы заң көмегіне жүгінген нақты тұлғаның мүддесі үшін қамтамасыз етілуі тиіс. Заң консультанты сенімге нұқсан келтіретін әрекеттерден аулақ болу керек.

15. Заң консультантын клиенттен, оның құқықтық мирасқорынан немесе басқа уәкілетті адамнан басқа ешкім құпиялылықты сақтау міндетінен босата алмайды. Құпиялылық туралы Келісімнің қолданылуын тоқтатуға келісім жазбаша нысанда білдірілуге тиіс, оның ішінде осы Шартты заң қызметтерін көрсету туралы шартқа/тапсырмаға енгізуге жол беріледі.

16. Құпиялылық туралы келісім келесілерге қолданылады:

- 1) заң консультанты заң қызметтерін көрсету туралы шартты/тапсырманы орындау барысында жинаған дәлелдемелер мен құжаттар;
- 2) клиентке арналған заң консультацияларының және құжаттардың мазмұны;
- 3) заң көмегін көрсету процесінде заң консультантына белгілі болған немесе заң консультанты клиенттен алған клиент туралы ақпаратты;
- 4) клиентпен сөйлесу кезінде алған ақпараттың мазмұны;
- 5) заң қызметтерін көрсету туралы осындай шартты/клиенттің шығыстарын өтеу үшін соттарға тапсырманы ұсыну қажеттігін қоспағанда, заң консультанты мен клиент арасындағы ақшалай есеп айырысуды қоса алғанда, заң қызметтерін көрсету туралы шартты/тапсырманың талаптары
- 6) заң консультанты мен клиент арасында жасалған заңдарда, заң қызметтерін көрсету туралы шартта/тапсырмаларда немесе құпиялылық туралы келісімде айқындалған өзге де мәліметтер.

17. Заң консультантының өзі хабарлаған мәліметтерді клиенттің келісімінсіз пайдалануына және оған сеніп тапсырылған ақпаратты ашуына заң консультанты клиент өзіне қарсы қозғаған азаматтық талап бойынша өзінің ұстанымын негіздеу үшін немесе клиенттің өтініші негізінде қозғалған тәртіптік іс жүргізу, әкімшілік немесе қылмыстық іс бойынша өзін қорғау үшін ақылға қонымды қажет деп санайтын көлемде жол беріледі.

18. Осы Кодекстің 15-тармағында көзделген жағдайларды қоспағанда, заң консультанты клиенттен алынған ақпаратты жеке мақсаттарда пайдалануға құқылы емес. Құпиялылықты сақтау қажеттілігі туралы талаптар заң консультантының көмекшілері мен тағылымдамадан өтушілеріне, Палата қызметкерлеріне қолданылады, олар шарт жасасу немесе жұмысқа қабылдау кезінде ескертіледі және тиісті құпиялылық туралы келісім жасайды.

ЗАҢ КОНСУЛЬТАНТЫНЫҢ КЛИЕНТТЕРМЕН, ӘРІПТЕСТЕРМЕН, СОТПЕН ЖӘНЕ БАСҚА ҰЙЫМДАРМЕН ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ

19. Заң консультантының клиенттермен қарым-қатынасы қолданыстағы заңнамамен, заң қызметтерін көрсету туралы шартпен/тапсырмалармен және осы Кодекспен реттеледі.

20. Заң консультанты клиенттің заңды немесе осы Кодексті айналып өтуді және (немесе) бұзуды көздейтін тілектерін, өтініштерін немесе талаптарын орындауға міндетті емес. Тиісті жағдайларда мұндай фактілер заң қызметтерін көрсету туралы шартты/тапсырманы біржақты бұзуға негіз бола алады.

21. Заң консультанты істің келешегі туралы өз пікірін айтуға құқылы, бірақ істің оң

нәтижесіне (клиент үшін) кепілдік бере алмайды.

22. Заң консультанты өзі жасаған құжаттардағы мәліметтердің дұрыстығы үшін жауапты бола алмайды, егер бұл мәліметтер оған клиент тарапынан ұсынылған болса. Сондай-ақ, егер заң консультантына бұл туралы белгілі болмаса, жалған мәліметтерді қамтитын құжаттардың мазмұны үшін де жауапты болмайды.

23. Заң қызметтерін көрсету туралы шарт/тапсырма жасасу кезінде заң консультанты оның орындалуына байланысты мәселелерді шешуде өз құзыретіне сенімді болуға тиіс.

24. Заң консультанты клиенттен істің нақты жағдайын жасырмауы, оны көрсетілетін заң көмегінің мәні мен салдары туралы жаңылыстырмауы тиіс.

25. Заң консультанты клиентке шарттың орындалу барысы туралы хабарлауға және клиенттің оның ісінің жай-күйі туралы сұрауларына уақтылы жауап беруге тиіс.

26. Заң консультанты көрсететін заң көмегіне ақы төлеу мөлшерін заң консультанты заң қызметтерін/тапсырмаларды көрсету туралы жазбаша Шартпен дербес белгілейді.

27. Заң консультанты жасалған шарт бойынша клиент үшін үшінші тұлғалардан заң көмегіне ақы төлеуге ақшалай қаражат қабылдауға құқылы. Заң консультанты клиент пен төлеуші болып табылатын үшінші тұлға арасындағы қарым-қатынасты тексеруге міндетті емес. Заң консультантына сенімгерден немесе оның өкілінен заң қызметтерін көрсету туралы шартты/тапсырманы қамтамасыз ету үшін қандай да бір мүлікті қабылдауға тыйым салынады. Заң консультантының даудың нысанасы болып табылатын мүлікті немесе оған құқықтарды заң көмегін көрсеткені үшін төлем ретінде сатып алуына жол берілмейді.

28. Заң консультанты мүдделері бір-біріне қайшы келетін бір істе бірнеше Тараптың консультанты немесе өкілі болуға құқылы емес, ол тек тараптардың татуласуына ықпал ете алады.

29. Заң консультанты өзінің кәсіби қызметінде адалдықты көрсетуі керек; өзінің кәсіби немесе жеке мақсаттарына жету үшін алдау, қорқыту, бопсалау, пара беру, басқа адамдардың ауыр материалдық немесе жеке жағдайларын, сондай-ақ басқа да заңсыз құралдарды пайдаланбауы тиіс.

30. Заң консультантының немесе ол жұмыс істейтін заңды тұлғаның қызметі туралы ақпарат объективті, шынайы, анық және түсінікті болуы тиіс, әлеуетті клиенттерді көрсетілетін заң көмегінің сапасы мен оның кәсібилігіне қатысты жаңылыстыруға негіз болмауға тиіс. Заң консультанты басқа заң консультантына, сондай-ақ басқа палаталарға қатысты жарнамаларға қарсы әрекет ете алмайды.

31. Сот ісін жүргізуге қатысатын заң консультанты іс жүргізу заңнамасының нормаларын сақтауға тиіс.

32. Заң консультанты сотқа және іске қатысатын адамдарға құрмет көрсетуге, клиентке қатысты заңның сақталуын қадағалауға және клиенттің құқықтары бұзылған жағдайда оларды қорғау үшін барлық күш-жігерін салуға және барлық заңды әрекеттерді жасауға міндетті.

33. Сот дауларының алдын алу заң консультанты көрсететін азаматтық істер бойынша заң көмегінің құрамдас бөлігі болып табылады, сондықтан заң консультанты клиенттің мүддесі үшін дауды сотқа дейін шешуге немесе сотта бітімгершілік келісім жасасуға ұмтылуы керек.

34. Заң көмегін көрсету барысында жедел-іздістіру қызметін жүзеге асыратын органдармен құпия негізде ынтымақтастық заң консультанты мәртебесіне сәйкес келмейді.

35. Заң консультанты басқа заң консультанттарына - Палата қатысушыларына, сондай-ақ басқа палаталардағы әріптестеріне құрметпен қарауға міндетті.

36. Заң консультанты өз клиенттерімен немесе әріптестерімен басқа заң консультанттың жеке өміріне қатысты жағдайларды талқыламауы керек. Заң консультанты келесілерге жол бермеуі және бас тартуға міндетті:

1) Құжаттарды дайындау кезінде, заң көмегіне жүгінген адамдармен әңгімелесу барысында басқа заңгер-консультанттың абыройын, қадір-қасиетін немесе іскерлік беделін төмендететін сөздерді қолдануға, бұрын осы адамдарға заң көмегін көрсеткен басқа заңгер-консультанттың әрекеттері мен консультацияларының дұрыстығына баға беруге және сын айтуға, сондай-ақ заң көмегіне жүгінген адамдармен басқа заңгер-консультанттардың алатын төлемақы мөлшерінің негізділігін талқылауға.

2) басқа заң консультанты туралы көрінеу жалған мәліметтерді таратуға;

3) заң көмегіне жүгінген адамның қатысуымен басқа заң консультантының іс-әрекеттерінің дұрыстығына дау айтуға.

Өріптестің қателігі анықталған жағдайда, заң консультанты оны түзетуге көмектесетін әдепті түрде мүмкіндік табуға құқылы.

КОДЕКС ЕРЕЖЕЛЕРІН БҰЗҒАНЫ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК

37. Заң консультантының осы Кодекстің талаптарын бұзуы Қазақстан Республикасының Адвокаттық қызмет туралы заңнамасында, Палата Жарғысында және палатаның ішкі нормативтік құжаттарында көзделген тәртіптік жауаптылық шараларын қолдануға әкеп соғады.

38. Тәртіптік жауапкершілік шаралары заң консультантының бұзушылық белгілерін ресми түрде қамтитын, бірақ мәні бойынша заң консультантының ар-намысы мен қадір-қасиетіне нұқсан келтірмейтін, Палатаның беделіне нұқсан келтірмейтін және клиентке немесе палатаға елеулі зиян келтірмеген әрекеті (әрекетсіздігі) үшін қолданылмайды.

39. Тәртіптік жаза қолдану, оларды алып тастау және шағымдану тәртібі палатаның ішкі нормативтік құжаттарында айқындалады.